

Correctievoorschrift HAVO

2022

tijdvak 1

Nederlands

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examiner en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*
Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- 1 Correct taalgebruik wordt getoetst bij alle antwoorden van de kandidaat op open vragen.

Voor incorrect taalgebruik worden maximaal 4 scorepunten in mindering gebracht. Onder incorrect taalgebruik moet worden verstaan: spelfouten en fouten in de zinsbouw inclusief verkeerde woordvolgorde.

Zelfstandig gebruik van bijzinnen (als in: "Omdat ...") dient niet fout te worden gerekend.

In afwijking van het bepaalde onder 5 van de Algemene regels geldt voor incorrect taalgebruik dat elke fout binnen een antwoord op een vraag wel afzonderlijk dient te worden aangerekend.

De fouten voor incorrect taalgebruik dienen los van de inhoudelijke beoordeling te worden geregistreerd en de daarbij behorende aftrekpunten dienen bij de laatste beoordelingscomponent uit het correctievoorschrift te worden genoteerd.

Voor incorrect taalgebruik dient de volgende aftrekgeregeling te worden gehanteerd:

0 fouten	0
1 fout of 2 fouten	1
3 of 4 fouten	2
5 of 6 fouten	3
7 of meer fouten	4

Bij een antwoord op een open vraag waarbij de kandidaat niet hoeft te antwoorden in een volledige zin, wordt niet de grammaticaliteit van het antwoord beoordeeld, maar de spelling wel. De reikwijdte van vakspecifieke regel 1 wordt hiermee voor antwoorden op deze open vragen beperkt.

Bij de beoordeling van de spelling dient uitgegaan te worden van de schrijfwijze volgens de Leidraad bij de Woordenlijst Nederlandse Taal (het Groene Boekje). Deze aftrekgeregeling geldt onverkort voor alle kandidaten.

- 2 Het is de kandidaat niet toegestaan telegramstijl te gebruiken bij vragen waarbij in volledige zinnen moet worden geantwoord. Voor een antwoord dat geheel in telegramstijl is weergegeven, dienen geen scorepunten te worden toegekend.
- 3 Voor alle open vragen met een maximum aantal woorden geldt: indien een kandidaat een vraag herhaalt alvorens hij/zij tot een antwoord komt, worden de woorden tot aan het eigenlijke antwoord (conform het beoordelingsmodel) niet meegeteld.
- 4 Wanneer een antwoord op een open vraag het maximum aantal woorden overschrijdt, worden alleen de woorden van het antwoord tot het toegestane maximum in de beoordeling betrokken met inachtneming van vakspecifieke regel 3. Spelfouten in de overschrijding van het maximum aantal woorden tellen niet mee.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag die betrekking heeft op de hoofdgedachte van de tekst worden 2 scorepunten toegekend.

Aan het juiste antwoord op de overige meerkeuzevragen wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1 Fantaseren is overleven

1 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:
de tegenstelling tussen Slob als feministe/vooruitstrevende vrouw en de romantische ideeën die ze had over man en vrouw / over vastgeroeste stereotypen van man en vrouw / over ouderwetse rolpatronen voor man en vrouw

Beoordeel de spelling.

Opmerking

Ook goed: haar eigen overtuigingen tegenover haar romantische fantasieën

2 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:
Deze fantasieën beïnvloeden op negatieve wijze de omgang tussen de seksen / tussen mannen en vrouwen. / Deze fantasieën bevestigen traditionele rollen tussen man en vrouw. / Vrouwen leren zich van jongs af aan te vormen naar (bedenklijke) bestaande beelden.

Maximumlengte van het antwoord: 20 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

Opmerking

Niet goed: De heimelijke fantasieën zijn niet onschuldig.

3 D 1

4 maximumscore 1
(mentale) proeftuin (regel 63)

Beoordeel de spelling.

5 B 1

Vraag	Antwoord	Scores
6	maximumscore 2 De kern van een goed antwoord is: De wetmatigheid houdt in dat mensen alleen doorgaan met activiteiten die zinnig zijn Aangezien mensen nog steeds fantaseren, moet het wel zinnig zijn <i>Maximumlengte van het antwoord: 35 woorden.</i> <i>Beoordeel de spelling en grammatica.</i>	1 1
7	maximumscore 2 De kern van een goed antwoord is: Volgens alinea 6 helpt fantaseren ons te overleven / in te beelden wat er in bepaalde situaties zou kunnen gebeuren Volgens alinea 10 heeft fantasie eigenlijk geen/weinig nut (ook al ontlenen sommigen er betekenis aan) <i>Beoordeel de spelling en grammatica.</i>	1 1
8	maximumscore 2 De kern van een goed antwoord is: een teveel aan fantasie: mensen kunnen geen onderscheid maken tussen fantasie en realiteit een tekort aan fantasie: mensen kunnen moeilijker uit een depressie komen <i>Maximumlengte per situatie: 20 woorden.</i> <i>Beoordeel de spelling en grammatica.</i>	1 1
9	C	1

Tekst 2 Ga toch eens een weekendje spelen

10	B	1
11	A	1
12	maximumscore 1 De kern van een goed antwoord is: Wat we voor ons plezier doen, moet steeds vaker een doel dienen. <i>Beoordeel de spelling.</i> <i>Opmerking</i> <i>Ook goed: "De competitie, het doel of de sociale context van het spel wordt belangrijker dan de beleving." (regels 147-150)</i>	

Vraag	Antwoord	Scores												
13	B	1												
14	C	1												
15	maximumscore 2 De kern van een goed antwoord is: Mensen/ratten die voldoende hebben kunnen spelen • zijn flexibeler • kunnen onbekende sociale situaties beter inschatten / voelen beter aan welk gedrag in welke situatie gewenst is <i>Maximumlengte van het antwoord: 30 woorden. Beoordeel de spelling en grammatica.</i>	1 1												
16	maximumscore 4 Erik d'Aes: 1 en 2 Lara Aerts: 3 Coen Simon: (3 en) 4 Louk Vanderschuren: 1, 2 en 4 per juist ingevulde regel <i>Opmerking</i> <i>Het volstaat om alleen de voornaam of achternaam van de persoon te noteren om duidelijk te maken om wie het gaat.</i>	1												
17	maximumscore 2 1 wel 2 wel 3 niet in schemavorm: <table border="1"> <thead> <tr> <th>onderdeel in laatste alinea</th> <th>wel</th> <th>niet</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1 conclusie over de documentaire <i>De Spelende Mens</i></td> <td>X</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2 conclusie over spelen</td> <td>X</td> <td></td> </tr> <tr> <td>3 samenvatting van de tekst</td> <td></td> <td>X</td> </tr> </tbody> </table> indien drie antwoorden juist: 2 indien twee antwoorden juist: 1 indien minder dan twee antwoorden juist: 0	onderdeel in laatste alinea	wel	niet	1 conclusie over de documentaire <i>De Spelende Mens</i>	X		2 conclusie over spelen	X		3 samenvatting van de tekst		X	2 1 0
onderdeel in laatste alinea	wel	niet												
1 conclusie over de documentaire <i>De Spelende Mens</i>	X													
2 conclusie over spelen	X													
3 samenvatting van de tekst		X												
18	maximumscore 1 feilloos (regel 155) <i>Beoordeel de spelling.</i>													

Vraag	Antwoord	Scores
19	D	1
20	maximumscore 1 De kern van een goed antwoord is: spelen om het plezier / We spelen in de eerste plaats omdat we er plezier aan beleven. <i>Beoordeel de spelling.</i>	
21	A	1

Overkoepelende vragen bij tekst 1 (Fantaseren is overleven) en bij tekst 2 (Ga toch eens een weekendje spelen)

22	maximumscore 1 De kern van een goed antwoord is: Beide (soorten) proeftuinen dienen als oefening voor gedrag in het echte leven. / Beide (soorten) proeftuinen leren je dingen voor het echte leven. / In beide (soorten) proeftuinen kun je dingen uitproberen. <i>Beoordeel de spelling en grammatica.</i>	
23	maximumscore 2 De kern van een goed antwoord is: • In tekst 1 is de proeftuin mentaal / kun je (alleen) over het gedrag nadenken/fantaseren • In tekst 2 is de proeftuin fysiek / kun je het gedrag fysiek/via spel uitproberen <i>Maximumlengte van het antwoord: 30 woorden.</i> <i>Beoordeel de spelling en grammatica.</i>	1 1
24	maximumscore 2 De kern van een goed antwoord is: • In tekst 1 is de negatieve ontwikkeling dat we steeds fantasielozter worden • Dat komt doordat de mens steeds minder hoeft te fantaseren / doordat de functie van de fantasie wordt overgenomen (door schermen en mobiele apparaten) <i>Maximumlengte van het antwoord: 40 woorden.</i> <i>Beoordeel de spelling en grammatica.</i>	1 1

Vraag	Antwoord	Scores

25 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- In tekst 2 is de negatieve ontwikkeling dat we steeds minder vrijblijvend kunnen spelen/dat we steeds doelgerichter gaan spelen 1
- Dat komt doordat de mens overal nut en productiviteit aan wil koppelen 1

Maximumlengte van het antwoord: 40 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

26 maximumscore 3

- 1 (tekst) 2
- 2 (tekst) 1 en 2
- 3 (tekst) 2
- 4 (tekst) 1 en 2

in schemavorm:

	tekst 1	tekst 2
1 Spelen en/of fantaseren moet in eerste instantie leuk zijn.		X
2 Spelen en/of fantaseren kan nuttig zijn voor ons alledaagse leven.	X	X
3 Volwassenen en kinderen vullen spelen en/of fantaseren verschillend in.		X
4 Spelen en/of fantaseren staat in onze maatschappij onder druk.	X	X

indien vier rijen juist ingevuld	3
indien drie rijen juist ingevuld	2
indien twee rijen juist ingevuld	1
indien minder dan twee rijen juist ingevuld	0

Vraag	Antwoord	Scores

Tekst 3 Dienstplicht voor vrouwen is geen emancipatie

27 **maximumscore 1**

1 en 5

28 **D**

1

29 **maximumscore 1**

De kern van een goed antwoord is:

Gelijke plichten (dienstplicht) betekent niet automatisch gelijke rechten (gelijkwaardigheid). / De dienstplicht voor vrouwen leidt niet automatisch tot het vermogen om politieke invloed uit te oefenen / tot gelijke toegang tot macht.

*Maximumlengte van het antwoord: 25 woorden.
Beoordeel de spelling en grammatica.*

30 **maximumscore 2**

De kern van een goed antwoord is:

- Moderne oorlogsvoering vraagt niet om grote groepen dienstplichtigen
- Dienstplichtigen kunnen alleen op vrijwillige basis buiten NAVO-gebied worden ingezet

1

1

Beoordeel de spelling en grammatica.

31 **maximumscore 1**

De kern van een goed antwoord is:

De overheid wil met de invoering van de dienstplicht voor vrouwen vooral investeren in de betrokkenheid van burgers bij de krijgsmacht / vooral het maatschappelijk draagvlak voor Defensie vergroten / vooral de politieke wil vergroten om Defensie te financieren.

Beoordeel de spelling en grammatica.

32 **A**

1

Tekst 4 Stervende talen

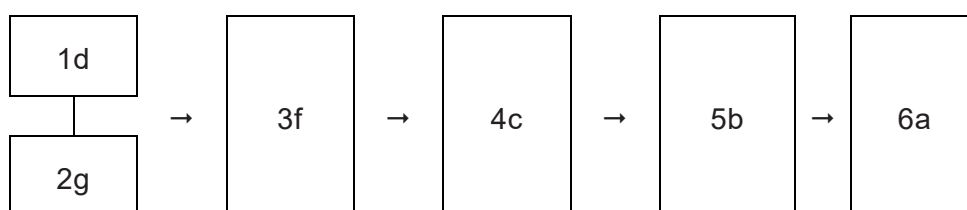
33 C

1

34 maximumscore 3

- 1 d
- 2 g
- 3 f
- 4 c
- 5 b
- 6 a

in schemavorm:

Opmerkingen

- *d en g mogen onderling verwisseld worden.*
- *e is het informatie-element dat overblijft.*

indien zes antwoorden juist

3

indien vijf of vier antwoorden juist

2

indien drie of twee antwoorden juist

1

indien minder dan twee antwoorden juist

0

35 D

1

36 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

(Het manifest is een reactie op) de verzwakte positie van het Frans en Duits als schoolvak. / het verdwijnen van het Frans en Duits in het Nederlandse onderwijs.

Beoordeel de spelling.

Vraag	Antwoord	Scores

37 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- We hebben economisch belang bij het spreken van Frans en Duits / We kunnen geld verdienen door Frans en Duits te spreken 1
- Het is in de humaniora van belang dat je teksten in de originele taal kunt lezen 1

Maximumlengte per argument: 25 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

38 maximumscore 3

De kern van een goed antwoord is:

	groep	negatieve opmerking
1	(Nederlanders)	Ze spreken als vreemde taal alleen nog maar Engels. / Ze spreken als vreemde taal geen Duits of Frans meer. / De tijd dat ze hun talen goed spraken is voorbij.
2	(Gymnasiumleerlingen)	Ze leren een dode taal (maar niet meer drie moderne talen). / Ze leren alleen maar Latijn om een gymnasiumdiploma te krijgen.
3	(Beleidsmakers)	Het is welbewust beleid geweest om Duits en Frans (op scholen) minder belangrijk te maken / om alleen Engels (op school) te onderwijzen.

per juist antwoord 1

Beoordeel de spelling.

39 C 1

40 C 1

Incorrect taalgebruik

41 Regeling met betrekking tot incorrect taalgebruik in de antwoorden op open vragen

Voor fouten met betrekking tot incorrect taalgebruik dienen in totaal maximaal 4 scorepunten in mindering te worden gebracht volgens onderstaande aftrekregeling:

0 fouten	0
1 fout of 2 fouten	1
3 of 4 fouten	2
5 of 6 fouten	3
7 of meer fouten	4

Zie Vakspecifieke regel 1 voor exacte aanwijzingen omtrent aftrek.

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Cito gebruikt deze gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 25 mei te accorderen.

Ook na 25 mei kunt u nog tot en met 8 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

6 Bronvermeldingen

tekst 1	Niels Mathijssen, Trouw, 25 september 2017
tekst 2	Floor Bakhuys Roozeboom, NRC Handelsblad, 30 mei 2018
tekst 3	Kim Bootsma, NRC Handelsblad, 12 februari 2018
tekst 4	Aleid Truijens, de Volkskrant, 3 februari 2018

Nederlands havo

Centraal examen havo

Tijdvak 1

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor havo,

Bij het centraal examen Nederlands havo:

Op **pagina 6**, bij **vraag 4** moet

(mentale) proeftuin (regel 63)

vervangen worden door:

(mentale) proeftuin (regel 63)

of

(een) parallelle wereld waarin je alternatieven kunt bedenken die fijner of effectiever zijn
(regels 68-70)

Opmerking:

Niet goed: parallelle wereld

Op **pagina 12**, bij **vraag 34** moet

indien zes antwoorden juist	3
indien vijf of vier antwoorden juist	2
indien drie of twee antwoorden juist	1
indien minder dan twee antwoorden juist	0

worden vervangen door:

indien zes informatie-elementen op de juiste plek	3
indien vijf of vier informatie-elementen op de juiste plek	2
indien drie of twee informatie-elementen op de juiste plek OF indien vier informatie-elementen op de verkeerde plek, maar in de juiste aaneengesloten reeks	1
indien minder dan twee informatie-elementen op de juiste plek	0

Op **pagina 13**, bij **vraag 37** moet

De kern van een goed antwoord is:

- We hebben economisch belang bij het spreken van Frans en Duits /
We kunnen geld verdienen door Frans en Duits te spreken 1
- Het is in de humaniora van belang dat je teksten in de originele taal
kunt lezen 1

vervangen worden door:

De kern van een goed antwoord is:

twee van onderstaande:

- Frans en Duits zijn onze buurtalen.
- We hebben economisch belang bij het spreken van Frans en Duits. /
We kunnen geld verdienen door Frans en Duits te spreken.
- Het is in de humaniora van belang dat je teksten in de originele taal
kunt lezen.

per juist element 1

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren Nederlands havo.

Namens het College voor Toetsen en Examens,

drs. P.J.J. Hendrikse,
voorzitter